

רמב"ם פ"ג מהלכות עכו"ם

ף [א]העובד עבודת כוכבים "מאהבה כגון שחשק בצורה זו מפני מלאכתה שהיתה נאה ביותר. או שעבדה [ב]מיראתו לה שמא תריע לו כמו שהן מדמים עובדיה שהיא מטיבה ומריעה. אם קבלה עליו באלוה חייב

סקילה *ואם עבדה
דרך עבודתה או מארבע
באחת עבודות
מארהב
או מיראה פטור.

השגת הראב"ד
*ואם עבדה דרך עבודתה או באחת מארבע
עבודות מארהב פטור. *א"ל דומה שהוא השמיט
מכאן מיראה ובגמרא הולכין יחד מארהב ומיראה
ואני מפרשין מארהב אדם ומיראה אדם ולא מארהב
עובד כוכבים ולא מיראה:

כסף משנה פ"ג מהלכות עכו"ם ה"ו

וכתב עוד הרי"ף ומ"מ כזר הסכימו האחרונים שאין פירוש הרמב"ם במאהבה ומיראה נכון שאלו עובדה מפני שחשק שיש בה כח להרע או להטיב אע"פ שאינו מקבלה באלוה חייב וזה לא הוה פטור רצא דרוב עובדי כוכבים שזעזול כן הם שגם הם חושבים שיש אלוה למעלה מהם אלא שהם חושבים שיש כח להרע או להטיב או שרצון הצורא בכן ומחנך כן עובדים אותה ועל זה ההיירה תורה כי פליג רצא כגון שהוא מודה שאין זה ממש אלא שמארהב אדם או מיראתו הוא עובדה ולא מיראתו שמה יהרגו דעה לא הוה מחייב אלא מיראת אדם שזיקקו קאמר וצ"ל הא אמר אצ"י שהוא חייב שהרי הוא כאלו עובדה בלגונו ורצא אמר פטור דכל שאינו מודה זה שיש בה כח לעשות כלום ואינו עובדה מלגונו אלא מארהב אדם או מיראתו פטור.

ספורנו שמות כ, ג

(ג) לא יהיה לך אלהים אחרים. אף על פי שתקבלו מלכותי, לא תעבוד זולתי כעובד לעבד המלך. על דרך את ה' יהי יראים ואת אלהיהם יהי עבדים (מלכים ב' יז לג): "על פניו שאין חולקים כבוד לעבדים במקום המלך, ואני בכל מקום על אופן אחד בשווה": (ג) לא

רמב"ן ויקרא טז, ח

וזה סוד הענין, כי היו עובדים לאלהים אחרים, הם המלאכים³³, עושים להם קרבנות והם להם לריח ניחוח כענין שנאמר (יחזקאל טז יח-יט)³⁴ "ורשמני וקטרתי נתת לפנייהם, ולחמי אשר נתתי לך סולת ושמן ורפש האכלתיך ונתתיהו לפנייהם לריח ניחוח ויהי, נאם ה' אלהים". ואתה צריך להתבונן בכתוב במקרא ובמסורת³⁵.

והנה התורה אסרה לגמרי קבלת אלהותם וכל עבודה להם, אבל צוה הקדוש ברוך הוא ביום הכפורים שנשלח שיעיר במדבר לשר המושל במקומות החרבן, והוא הראוי לו, מפני שהוא בעליו ומאצילות כחו יבא חורב ושממון³⁶ כי הוא העילה לכוכבי³⁷ החרב והדמים והמלחמות והמריבות והפצעים והמכות והפירוד והחרבן, והכלל - נפש לגלגל מאדים³⁸, וחלקו מן האומות הוא עשן שהוא עם היורש החרב³⁹ והמלחמות, ומן הבהמות השעירים⁴⁰ והעזים, ובחלקו עוד השדים הנקראים מזיקין בלשון רבותינו (ברכות ג. ועוד), ובלשון הכתוב (להלן יז 41) "שעירים", כי כן יקרא הוא ואומתו שעיר⁴². ואין הכונה בשעיר המשתלח שיהיה קרבן מאתנו אליו חלילה, אבל שתהיה כונתנו לעשות רצון בוראנו שצונו כן⁴³.

סנהדרין סא

עניין: הגדרת ע"ז

יד רמ"ה

דקרא קא מקשינן. ומפרקין אמר לך רבא בר רב חנן כי איצטריך לא יזבחו עוד לזובח למרקוליס על מנת להכעיסו דלאו דרך כבוד הוא ולא נפקא לן מהשתחוואה. ויש אומרים⁴¹⁵ בזובח על מנת להכעיס את בוראו ואינו מקבלו עליו לאלוה ואשמועינן קרא דעובר בלאו⁴¹⁶:

ר"ן

והרמב"ם ז"ל פירש בפ"ג מהל' עבודה זרה³³¹ מאהבה כגון שחשק בצורה זו מפני מלאכתה שהיתה נאה ביותר, או שעבדה מיראתו לה שמא תריע לו, כמו שמדמים עובדיה שהיא מטיבה או מריעה³³², אבל לא קיבלה עליו באלוה פטור. והא לא מחזור לי, דכיון שעובד צורה זו על שהיא מטיבה ומריעה אע"ג דלא קבלה עליה באלוה חייב מיתה³³³, דלא גרע ממקטר לשד דאמרין בגמרא³³⁴ היינו עובד עבודה זרה, וסתם מקטר לשד (ש)אינו מקבלו באלוה ואפילו הכי קרי ליה עבודה זרה. ועוד, אמאי לא

יד דוד

יראה נמי חייב אע"פ שאין מקבלו לאלוה. ובפר"ח הקשה עוד דהא אמרינן לעיל לא תאבה ולא תשמע הא אבה ושמע חייב, ולקמן גבי מסית אמרינן דאמר ע"ז יש במקום פלוגי כן מטיבה כן מריעה, הרי דאע"פ שעבדה מחמת הטבה והרעה אפ"ה חייב. ולע"ד הקלושה אין מכאן קושיא, דודאי כל ע"ז שבעולם עובדי' על דרך זו כמו להבדיל להקב"ה שנאמר בו לאהבה את ה' וליראה את ה', ומ"מ אין אנו עובדין הקב"ה מחמת אהבת הטבה או יראת הרעה ח"ו, דזו לאו עובד הוא כמו שהאריכו ספרי המוסר, אלא עיקר העבודה שהוא תקיף ובעל יכולת ובורא עולם ומלואו ורצונו לעבודו, וא"כ גם עובדי ע"ז עושי' כן, ומה שאומר המסית כן מטיבה כן מריעה הוא להפליג בשבת ע"ז אבל הוא אינו מבקש לעבודה בשביל כך, ושוב ראיתי להרא"ם בספר יראים שהקשה

רמב"ם פ"א מהלכות עכו"ם

א בימי אנוש טעו בני האדם טעות גדול ונבערה עצת חכמי אותו הדור ואנוש עצמו מן הטועים הית. וזו היתה טעותם. אמרו הואיל והאלהים ברא כוכבים אלו וגלגלים להנהיג את העולם ונתנם במרום וחלק להם כבוד והם שמשים המושמים לפניו ראויין הם לשבחם ולפארהם ולחלוק להם כבוד. וזהו רצון האל ברוך הוא לגדל ולכבד מי שגדלו וכבודו. כמו שהמלך רוצה לכבד העומדים לפניו וזהו כבודו של מלך. כיון שעלה דבר זה על לבם התחילו לבנות לכוכבים היכלות ולהקריב להן קרבנות ולשבחם ולפארהם בדברים ולהשתחוות למולם כדי להשיג רצון הבורא בדעתם הרעה. וזה היה עיקר עבודת כוכבים. וכך היו אומרים